

SATU PUSA

Kadotettu lapsuus

SUN TEXT

Satu Pusa: Kadotettu lapsuus

© Satu Pusa 2024

www.suntext.fi

Kustantaja Sun Text, 2024

Taitto K-Systems, Heinola

ISBN 9789525730555

1. painos

Bookwell Oy, Helsinki

Kansikuva: iStock

Pienelle lapselle sinussa ja minussa.

*Meille, jotka etsimme,
ja vaikka emme aina tunnista,
mitä etsimme, silti tiedämme,
että löydettävä se on.*

*Yhtäkkiä olet kaukana muista. Toiset ovat jossain,
mutta eivät ulottuvillasi. Muistat vain kauhun, kuinka
kadotit jokaisen kirjaimen, jolla aloittaa sanat.*

*Olet jonkin reunalla, takana on suuri tyhjyys.
Ei edes pudotusta, vaan täysin 'ei mitään'.
Etkä tunnista, miten olet taas siirtynyt pois,
vaikka vielä äsken olit jossain.*

*Sitten jokin ääni, kaukaa kuuluva, ajassa muuntuva
hyrinä tai näkymättömän matkan takaa kaikuva
palokärjen nakutus kelossa oikoo linnunsiipiäsi.
Tuuli silittää sinut mukaansa, ja kirjaimet, joista ei vielä
ole sanoiksi, vetävät reunoilta. Kirjain kerrallaan
tavaat itsesi kiinni muihin, ja sanojen rytmi imee sinut
ajankulkuunsa, ja unohdat, miten pelätään.*

*Silti pelko, se on tatuoitu sinuun sukupolvien ketjussa.
Koskaan et voi olla varma, milloin kirjaimet loppuvat
ja kuljet taas reunoilla. Mutta on jo heitä, joista
pidät kiinni ja heitäkin, jotka pitävät sinusta kiinni,
eivätkä he päästä sinua putoamaan.*

Ja siksi, uskallat.

.. 1 ..

Sisälläni on kuilu, johon putoan. Olen jonkin vierellä, mutten pääse sinne asti. Olen kadottanut lapsuuteni ja ovi muistamiseltani on lukittu. Arvelen, että pieni hän, joka täyttää lapsuusvuoteni, on joku toinen. Tuntuu mahdottomalta, että se olisin minä.

En tunnista itseäni niissä irrallisissa paloissa ja muistirippeissä, jotka jakautuvat kuiluni laitamille. Toisen puolen valo leijailee höyheniä, toisella sivustalla pimeys valuu ja hautautuu piiloon. Keskellä leijuu pieni tyttö. Kuka hän on?

Päivieni selkeämpi muistin jatkumo tapahtuu eri ajassa. Aloitan elämäni keskeltä nuoruusvuosia, hyppään varhaisemman yli kuin joku toinen olisi aiempani suorittanut. Sitten ilmestyn tai palaan, en tiedä. Sen hetken kuitenkin muistan, ja tunnen yhä kehossani.

On heinäkuu, jo lopuillaan. Paahtava helle jatkuu iltaan ja laskeutumassa oleva aurinko taittaa hennon ilmanviereen. Seison nuoren aikuisen kehossani voipuneena, jalat hienoisesti täristen. Olen pukeutunut kevyeen, puuvillaiseen mekkoon, pieniruutuiseen ja siniseen. Tunnen ihollani kankaan puhtauden ja pehmeiden, kun hämärtyvän illan lupaus tuulesta heilauttaa helmaa ja hyväilee polvieni kipua. Olen jaksanut laskeutua lyhyesti puistopolun meren lähelle, jättänyt menemättä rantaan asti ja uupu-

neena kääntynyt. Sitten palannut pienin askelin takaisin. Aistin olossani kostean kuumuuden ja huumaaava tuoksu täyttää minut toivolla. Sen täytyy olla oleanteri.

Tuohon heinäkuuhun asti toisenlainen muistinvarjo seuraa minua kuin harmaa Volga, joka sekin on varjostanut liikkeitäni kesässä.

Vuoteella on musta, villakankainen tyyny. Sen karheuteen on kirjailtu keltaisia ja punaisia kuvioita. Muistoni pieni tyttö, ei vielä kovinkaan vanha, herää päiväunilta poskessaan ommeltujen kukkien tuntu. Kudelmista on jäänyt jälki ihoon.

Et voi muistaa, niin pieni, hän torjuu muistoni kaikkina vuosina, kun kysyn. Lopulta lakkaan kysymästä. Yritän uskoa, ettei muisto ole totta, mutta silloin musta sisäläni puristuu ja kiertyy kehälle, ja lakkaan hengittämästä. Muisto tai uni, kuka sen lopulta tietää, silti se on omani ja kehossani.

Tunnen selkäni takana seinän, siihen on naulattu kiinni suuri gobeliini. Kudoksen pinta on pehmeää ja sileää, kun silittää alaspäin. Toiseen suuntaan kädessä raapii karheus, nukka haraa vastaan.

Tyynyn viereen on pudonnut rusetti. Vaaleat kiharat ovat kostuneet, ehkä unesta tai raskaasta hengityksestä. Tunnen hajun, hiusteni ja tyynyn. Minä haissen kummallista. Olenkohan minä kipeä?

Olen huoneessa yksin, aistin sen selvästi rinnassa. Muistoni pikkuinen voisi huutaa äitiä, mutta en tunne huutavani. Kuuntelen, lähes hengittämättä. On aivan

liian hiljaista. Huoneessa ei ole häntä, ja minä kaipaen.

Sitten muistoni pienenpieni kulkee lattialla, pinta tuntuu lämpimältä puulta. Tunnen jalkapohjissani kulu-neen sileyden, auringon lämmittämän ruskean. Lattialla räsymatto on sekavien värien raidoista kudottu.

Työnnän ovea, se ei aukea. Tunnen hädän, joka jatkuu ja valuu vatsaan, kunnes sattuu polviin asti. Kukaan ei vielä-kään tule. Viereisestä ikkunasta näen taivaan ja puiden lehtiä. Oven takana laskeutuvat korkealta rappuset.

Katkaisen sen, miten muistan. Päätän hänen olevan pihassa ja laittavan pyykkejä kuivumaan puisilla pyykkipojilla. Kuvittelen, kuinka hän ravistaa lakanoita, että niistä tulee rypyttömät, sitten taittelee valkoiset kulmat suoriksi riveiksi narulle. Tahdon, että hän juoksee ovesta, kun kuulee, että itkien. Pyyhkii kädet essuun, koska ne ovat vielä pyykeistä kosteat. Sanoo *kulta pieni, voi heräsitkö sinä jo*, hymyilee kauniisti, niin kuin äidit tekevät, ja ottaa syliin. Suukottaa poskelle ja me istumme hiljaa, ja hän pitää käsiään ympärilläni. Sylistä hohkaa lämpö, joka on minulle rakas. Mutta sen kuvan päälle tulee ruksit, koska se ei mene siihen suuntaan.

Muistoni lapsi seisoo ovella kauhuissaan ja tuntee, ettei saa ovea auki, eikä pääse sinne, missä muut ovat. En usko, että en itke, vaikka en muista sen tuntua. Aurinko piirtää lattialle kuvioita, päässä pyörii. Jokin vie sumuun, syvään savuun. Minussa maistuu lohduttomalta aukolta.

Olen uudelleen vuoteessa. Puristan syliin nukkeani silmät auki ja tuijotan ovea. Aurinko siirtyy hitaasti ikkunaruudussa. Lopulta se paistaa niin, että silmiin

sattuu. Valo kulkee. Huone, joka sisälläni elää, ei ole paikallaan pysyvä hetki. Tunnen sormissa nukan mekon, kangas on vahvaa. Mekko tuntuu märältä, vaikka en tiedä itkeväni.

Mustan tyynyn vieressä on toinen, oranssi ja neliskantainen, pinnassaan valkoinen spiraali. Kuvio on neliö, jonka jokainen kierros kääntää suuntaa kulmassa, ja sisin valkoinen polku päättyy keskelle, pysähtyy viivan loppumiseen. Aikuisena pohdin, jos reitti sittenkin alkaa sisältä päin ja laajenee, kunnes polku putoaa reunalta vapautteen. Tyyny haisee pahalta, oksennukselta. Työnnän sen lattialle. Olen varma, että oksennus on veljen, mutta jos se onkin minun?

Muisto on köysi, josta pidän kiinni. Tiedän sen kuuluvan kehooni sormissa tuntuvien mekon ruutujen lailla. Minulle on merkitystä, että tunnen itsessäni olleeni joskus hyvin pieni. Kerta toisensa jälkeen hän kumoaa sen, mitä kannan.

Ei ole totta, eikä sua ole koskaan jätetty yksin, hän sanoo ja kehuu perään vaientaakseen, etkä edes itkenyt lapsena. Olit jo pienenä niin kiltti ja helppo.

Ehkä hän on ollut sairaalassa silloin, tai pihassa viisi minuuttia. Jätän inttamättä, missä sä olit, mutta kysymys leijuu sanojeni välissä. Hän poimii sen syytöksenä, vaihtaa nopeasti keskustelun aihetta, ja tunnen, etten ole se kiltti, jonka hän tahtoo.